

روحانیت، خدمتگزار مردم است؛ نهادی کم توقع و کم نصیب از دنیاست و هدف دنیا ندارد. البته در بین روحانیون، افراد ناباب و خائن بوده‌اند [که] دلها را خون کردند. اما این نباید موجب شود که سازمان روحانیت زیر سؤال برود. [رهبر معظم انقلاب ۱۳۷۴/۸/۱۰]

می‌لاد با سعادت
پیشوای مجاهدان
و امید مستضعفان
عالم، حضرت بقیة الله
الاعظم عزله الله تعالی
مبارک باد!

سخن نخست

رمز لورفته

روح الله جلالوند

ما اوکراین نیستیم که فقط پایگاه‌های نظامی مان ویران شود؛ ما ایرانیم و اندرونی خانه‌های مان با موشک صدام و ۲۰ کشور همراهش آوار شد روی سر زن‌ها و بچه‌ها مان. هنوز خس خس سینه‌های شیمیایی درکنج بیمارستان‌ها و آسایشگاه‌ها شنیده می‌شود؛ اگر چه برخی شان حاجت روا شدند و در گلزار خوابیدند.

اوکراین نیستیم که تکیه کنیم به چهارتا «خودا بر قدرت پندار»؛ ایرانیم و معتقدیم خدایی که آتش را برای ابراهیم سرد کرد و نیل را برای موسی شکافت، هنوز همان خداست و پیر نشده. اروند و سه راهی شهادت هم گواه بر این اعتقاد است. درعا و تدمر و حلب هم.

انگار که سوالات کنکور لورفته باشد، رمز این همراهی و قدرت‌نمایی خدا هم لو رفته: «ان تنصروا الله ینصرکم»؛ آنها که از این رمز و اکسیر باخبرند، می‌زنند به هر سنگی و طلایش می‌کنند و برخلاف بقیه، اتفاقاً خیلی راحت آن را در اختیار دیگران قرار می‌دهند. مؤمن زنگ است؛ می‌داند که دسته جمعی زودتر به مقصد می‌رسد؛ پس رمز را بین همه جار می‌زند. مثل آن چند طلبه که اموات کرونایی را غسل می‌دادند، تا واجب خدا روی زمین نماند؛ یا آن چند طلبه که بی‌مزد و منت -درست مثل انبیاء علیهم السلام- می‌رفتند به نقاط دوردست برای دستگیری بندگان خدا؛ یا آن مجاهدانی که عمامه‌شان در راه حفظ دین خدا خونی می‌شد؛ اصلاً مثل خود تو که الان توی مدرسه درس می‌خوانی و قصدت شده: «یاری امام و فرماندهات»؛ همو که بهار جانهاست.

خدمت بی منت، برای خودسازی

گفت وگویی اختصاصی «خط جهاد»
با آیت الله تحریری رحمته الله علیه

اشاره

کلی رنگین پوست ایرانی و غیرایرانی، چهارشنبه شب‌ها می‌نشینند پای درس اخلاق ایشان تا برای یک هفته، خشاب روحی و معنوی خود را پُر کنند. شب‌های دیگر هم، نماز که تمام می‌شود صف می‌کشند تا مشورتی بگیرند و پاسخی بشنوند برای سؤال‌های گوناگونشان. آیت الله تحریری رحمته الله علیه از سال ۱۳۹۶ از جانب رهبر معظم انقلاب رحمته الله علیه تولیت مدرسه علمی مروی را به عهده دارند؛ همچنین، ایشان مؤسس و مدیر مرکز تخصصی اخلاق و معنویت آیت الله سعادت پرور در قم می‌باشند. دقایقی را در محضر این استاد اخلاق نشستیم و گفتگو کردیم که بخش‌هایی از آن را در ادامه مطالعه می‌کنیم:

متقین را بر پایه ایمان به خدای متعال، قیامت، انبیای الهی، ملائکه و صلاة استوار می‌داند. اهمیت روابط اجتماعی به حدی است که در ادامه، مسئله زکات دو مرتبه به همراه مصارف آن ذکر شده؛ مساکین و فی الرقاب و ...

یکی از زمینه‌های جهاد خدمت‌رسانی، مقاومت و صبر است. اینطور نیست که مسائل زُند باشد؛ جهادگر، باید هم مقدمات را فراهم کند و هم درست خرج کند و هم در برابر ... [ادامه در صفحه ۳]

خدمت رجال دین، در نظام اخلاقی دینی چه جایگاهی دارد؟

اساس حرکت اولیاء هدایت است؛ که با خدمت به یکدیگر و پیاده کردن دستورات اخلاقی شکل می‌گیرد.

دستورات شرع مقدس فطری است. از مهمترین فطریات، مسئله تعاون و تعاضد انسان‌ها با یکدیگر است. طبق شریفه: «تَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَ التَّقْوَى» مؤمنین در این تعاون باید پیش قدم باشند. آیه ۱۷۷ سوره بقره اوصاف نیکوکاران و

وَإِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ هُوَ أَنشَأَكُم مِّنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوا لَهُمْ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُّجِيبٌ ﴿٦١﴾

و بوسی قوم (ثمود)، برادرشان (صالح علیه السلام) را (فرستادیم)؛ گفت: (ای قوم من، خدا را پرستش کنید، که معبودی جز او برای شما نیست. اوست که شما را از زمین

مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوا لَهُمْ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُّجِيبٌ ﴿٦١﴾

آفرید و آبادی آن را به شما واگذاشت. از او آموزش بطلبید، سپس به سوی او بازگردید که پروردگارم (به بندگان خود) نزدیک و اجابت کننده (خواسته های آنها) است.»

[سوره هود آیه ۶۱]

کلام معصوم

پاها را باید شست!

روایت شیرینی از حضرت عیسی علیه السلام

و بِهِذَا الْأُسْنَادِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ رَفَعَهُ قَالَ: قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا مَعْشَرَ الْخَوَارِجِيِّينَ لِي إِلَيْكُمْ حَاجَةٌ أَفْضُوها لِي قَالُوا فَضَيْتَ حَاجَتَكَ يَا رُوحَ اللَّهِ فَقَامَ فَعَسَلَ أَقْدَامَهُمْ فَقَالُوا كُنَّا نَحْنُ أَحَقُّ بِهِذَا يَا رُوحَ اللَّهِ فَقَالَ إِنَّ أَحَقَّ النَّاسِ بِالْخِدْمَةِ الْعَالَمِ إِنَّمَا تَوَاصَعْتُ هَكَذَا لِكَيْمَا تَتَوَاصَعُوا بَعْدِي فِي النَّاسِ كَتَوَاصِعِي لَكُمْ ثُمَّ قَالَ عِيسَى ع بِالْتَّوَاضَعِ تُعْمَرُ الْحِكْمَةُ لَا بِالْتَّكْبَرِ وَكَذَلِكَ فِي السَّهْلِ يَنْبُتُ الرَّزْغُ لَا فِي الْجَبَلِ.

عیسی بن مریم علیه السلام فرمود: ای حواریان! از شما حاجتی دارم، آن را برآورده کنید. گفتند: حاجتت رواست ای روح الله. عیسی علیه السلام برخاست و پای آنها را شست! گفتند: ما خود سزاوارتر بودیم که پایمان را بشوئیم ای روح الله. فرمود: سزاوارترین مردم به خدمت کردن به دیگران، عالم است. من این چنین فروتنی کردم تا شما هم پس از من، نسبت به مردم فروتنی کنید. سپس عیسی علیه السلام فرمود: بوسیله تواضع، حکمت به دست می آید، نه بوسیله تکبر؛ آن چنان که در دشت هموار زراعت می روید نه در کوه.

[الکافی (ط - الإسلامية)، ج ۱، ص: ۳۷]

جهادگر شهید

شهید مدافع حرم تیب زینیون حجت الاسلام محمد حسین مؤمنی

۱۳۷۲ (کراچی پاکستان) | ۱۶ فروردین ۱۳۹۶ (حماه / سوریه)

نوروز سال ۹۵ تعداد متقاضیان شرکت در اردوی جهادی، بیشتر از ظرفیت بود؛ مجبور بودیم قرعه کشی کنیم...

یک قلک بزرگ داشت که پول زیادی تویش جمع شده بود. گفت: اگر من را هم ببرید، قلکم را به اردو هدیه می دهم!

اسمش توی قرعه کشی در نیامد...

به شوخی گفتیم: قلکت را می توانیم ببریم، اما خودت را نه!

خندید، اما جدی جدی قلکش را برای مخارج اردوی جهادی هدیه داد!

سال بعد، یک قلک بزرگتر گرفت و دوباره داشت تویش پول جمع می کرد!

گذشت و خبر شهادتش رسید...

توی یک تکه کاغذ، تکلیف چیزهایی که داشت را روشن کرده بود:

لباس ها: هدیه به فقرا

کتاب ها: هدیه به کتابخانه

قلک: هدیه به اردوی جهادی!

هم سنگران

گروه جهادی «شهدای روحانی» در سال ۱۳۹۸ با هدف «توسعه گفتمان جهادی با توجه به بیانیه گام دوم انقلاب» و «محرومیت زدایی از جامعه هدف» از طریق ساخت مسکن و توزیع بسته های معیشتی به صورت مستمر، تاسیس گردید. این گروه با بهره مندی از ظرفیت ۳۰ نفر از طلاب و جوانان انقلابی، به صورت متمرکز در شهر «سنقرولیایی» در تمام ایام سال مشغول خدمت رسانی به مردم است.

گروه جهادی شهدای روحانی

استان کرمانشاه، شهر سنقرولیایی

سال تاسیس ۱۳۹۸

خدمت بی‌منت، برای خودسازی

برشی از گفت‌وگوی اختصاصی «خط جهاد» با آیت‌الله تحریری

که بر عهده‌مان هست، غافل نبودیم. اعلام کردیم، شاخص شدن در مسائل علمی و معنوی، محور اقدامات ماست. دروقف‌نامه آمده: اگر طلبه ساعی باشد، حتما کمک کنیم که به کارهای جنبی مبتلا نشود؛ مثلا بعضی موقوفات را کد شده، زنده شدند و منزل طلاب شدند.

طلبه، با توکل به خدای متعال باید فکر اقتصادی داشته باشد؛ نه برای خودش! بلکه فقط برای خدمت‌رسانی. جلساتی با خیرین داشته باشد و مسائل معنوی را با آنها بازگو کند. برخی ائمه جماعات از این کارها دارند. بنده به طلاب غیرایرانی هم که امکانات خاصی ندارند و برای تبلیغ به خارج می‌روند چنین سفارشات می‌کنم: «کار فی الجملة اقتصادی داشته باشند تا بتوانند برای تبلیغ، خودکفایی فی الجملة داشته باشند.»

چگونه به طلبه منتقل کنیم که هم

درس بخواند و هم کار جهادی انجام دهد؟

کار جهادی، بدون پشتوانه علمی نمی‌شود؛ چون در معرض پاسخگویی به سوالات است. دانشجو هم کار جهادی می‌کند، خوب است؛ ولی طلبه، باید کار جهادی‌اش مقدمه برای روشننگری معارف دین باشد. طلبه، باید به درس و بحث اهمیت فراوان بدهد. امام رحمته‌الله جهاد را به پا کرد؛ نهضت سوادآموزی به پا کرد؛ راه اندازی همه این ارگانها به امر امام رحمته‌الله بود؛ ایشان، فقیه بود و به همه این جهات تسلط داشت. همین‌طور الان مقام معظم رهبری رحمته‌الله بالاترین کار جهادی را انجام می‌دهد، اما از مطالعه و درس و بحث نمی‌ماند.

نفس انسان، راحت‌طلب است و دنبال بهانه است که درس را کنار بگذارد. درس، انسان را زنده می‌کند؛ معارف دین نورانیت می‌آورد. طلبه، باید ارتباط معنوی داشته باشد. شهید سلیمانی را ببینید؛ هرچند روز و شب نداشت، اما جنبه‌های معنوی، چه مطالب حکمت‌آمیزی بر زبانش جاری ساخته بود.

داشت، مرحوم والد به یکی از اهل محل اشاره می‌کرد که آیا حاضرید دخترتان را به این جوان بدهید؟ خودش هم عقد می‌خواند. به گوش بچه‌شان اذان و اقامه می‌گفت و هدیه‌ای می‌داد. مشکل مادی مردم را هم با همکاری بازاری‌ها حل می‌کرد؛ کاغذ کوچکی برای یکی از بازاری‌ها می‌فرستاد که به فلانی این مقدار قرض بده.

روحانیت باید بداند، غرض از آمدن در این لباس چیست؟ فقط مرجعیت نیست. مرجع شدن هم ارتباط خوب با مردم می‌خواهد. جایگاه روحانیت، همان جایگاه نبوت و رسالت است. (بی‌توقع بودن از مردم) خیلی مهم است؛ توقع

نداشته باشم که مردم در برابر من دو لا و راست شوند. چنین کسی اصلا در دل مردم جایگاه ندارد. نحوه معاشرت روحانی با مردم، خودش کلاس خاصی دارد. آیت‌الله مجتهدی رحمته‌الله می‌فرمود: «طلبه باید بازاری باشد»؛ بداند چگونه

برخورد کند؛ گاهی یک برخورد نامناسب، عده‌ای را از اسلام ریمیده می‌کند.

این فرمایش مقام معظم رهبری رحمته‌الله نباید مغفول بماند: «جهاد تبیین»، در کنار جهاد اجتماعی لازم است. روشننگری به مردم، یعنی مردم بدانند از رژیم سابق چه به ما رسیده؟ مطالعه عملکرد شاه، از جهاتی وقت تلف کردن است؛ ولی خیلی لازم است. ما که شیعه‌ایم، کارمان به کجا رسید که از ناحیه دشمنان، خاندان پهلوی بر ما گمارده شدند و حیثیت دین و اقتصاد ما را بردند. اما

بعد از انقلاب، اسلامی که اصلا مطرح نبود، دین غالب شد؛ و سایر ادیان تحت الشعاع قرار گرفتند. سایر خدماتی هم که در عرصه‌های مختلف شد، در پرتو تعالیم اسلام و ایمان بود.

شما مدیر یک مدرسه علمیه

هستید؛ چه توصیه‌ای دارید که طلاب دچار آسیب‌های تمایلات نشوند و بین هویت طلبگی و امور خدمت‌رسانی جمع‌کنند؟

کار مشکلی است که هم منبعی برای استفاده باشد و هم استفاده از آن منبع محدود باشد. خیلی‌ها با چشم طمع وارد این عرصه می‌شوند. از اولی که وارد حوزه علمیه مروی شدیم، هیچ وعده‌ای به طلاب ندادیم؛ در عین حالی که از وظایف اولیه‌ای

[ادامه از صفحه نخست] ... هوای نفسانی خود و دیگران، مقاومت کند. در این آیه شریفه وفای به عهد هم آمده: «أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ» این افراد صادق‌اند؛ یعنی می‌خواهند ظاهر و باطنشان در مسیر پاکی و تقوا باشد.

خدمت‌رسانی اصل نیست؛ بلکه هدایت اصل است؛ هدایت، در پرتو بینش و جامعه ایمانی است، جامعه‌ای که با عالم غیب ارتباط داشته و افراد را در مسیر خود قرار می‌دهد. آن بینش ایمانی با خدمت‌رسانی افراد چنین جامعه‌ای به یکدیگر شکل می‌گیرد.

خدمت‌رسانی در حقیقت خدمت به خود است. «إِنْ أَحْسَنْتُمْ أُحْسِنْتُمْ لَأَنْقُصْكُمْ». این باور که رهبری هم از آن به «خدمت بی‌منت» تعبیر کردند، باید در جامعه ایجاد شود؛ «لَا تُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَ لَا شُكْرًا». لازمه‌ی خدمت بی‌منت، خودسازی است. گروه‌ها نباید فقط به شکل ظاهر توجه داشته باشند؛ اینکه یکی مسئول شود و دیگری زیردست و... نباید به این مسائل سرگرم شد. خودسازی کنند، شایستگی را در خود ایجاد کنند و به دیگران هم منتقل کنند. تا خودشان صالح نشوند، نمی‌توانند دیگران را صالح کنند.

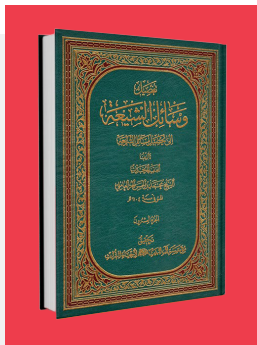
آیا خاطره‌ای در این زمینه از مرحوم والد و اساتیدی که محضرشان بودید، دارید؟

مرحوم آیت‌الله العظمی بهجت رحمته‌الله، برای رسیدگی به مردم نماینده داشتند؛ اما خودشان هم مستقیم وارد ارتباط با نیازمندان می‌شدند. زمان طاغوت که عده‌ای تبعید بودند، ایشان برای خانواده‌هایشان برنج می‌بردند. مرحوم آیت‌الله سعادت‌پرور رحمته‌الله همین‌طور؛ البته ایشان از جهت امکانات مادی محدود بودند اما رسیدگی به دیگران، فقط مادی نیست؛ اصلاح ذات‌البین، چه بسا بالاتر است.

در روایت از حضرت امیر رحمته‌الله آمده است که: «اصلاح ذات‌البین بالاتر از یک سال نماز و روزه است». روحانی وقتی امام جماعت شد، به قول آیت‌الله مجتهدی رحمته‌الله بداند که: «فقط نماز خواندن و رفتن نیست، بلکه مهم پای حرف مردم نشستن است.» مرحوم والد، در این جهت شاخص بود. قبل انقلاب، در نازل‌ترین محله‌های تهران، خانه و فعال‌ترین مسجد اطراف را داشتند؛ ایشان، پدری برای همه بود. اگر جوانی قصد ازدواج

۱. مانده ۲/ ۲. اسراء/ ۷/ ۳. انسان/ ۹/ ۴. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام يَقُولُ لَأَنْ أُصَلِّحَ بَيْنَ اثْنَيْنِ أَخَذْتُ إِلَيْهِ مِنْ أَنْ أَصْدَقَ بَدِينَارَيْنِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وآله إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ أَفْضَلُ مِنْ عَامَّةِ الصَّلَاةِ وَ الصِّيَامِ. (ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، ص: ۱۴۸)

کتاب وسائل الشیعة

خدا رحمت کند شیخ حر عاملی را که همین سیصد سال پیش، با علم به دشواری کار و با مدد از استخاره، این مجموعه ارزشمند را جمع‌آوری کرد. الان، درس خارج فقه تقریباً مساوی است با استفاده از این کتاب؛ ایشان احادیث فقهی که قابلیت استنباط فقهی دارند را جدا کرده و حتی احادیث طولانی که چند موضوع فقهی در آنها وجود داشته را نیز به صورت مجزا و گزیده شده در ابواب مختلف ذکر نموده‌اند. در این میان ابواب متعددی به چشم می‌خورد که مستقیم یا غیرمستقیم، خدمت‌رسانی را

از منظر فقهی مطرح کرده‌اند؛ مثلاً: «اَسْتِخْبَابِ عِيَادَةِ الْمَرِيضِ الْمُسْلِمِ وَ كَرَاهَةِ تَزْكِ عِيَادَتِهِ»، «اَسْتِخْبَابِ السَّغِيِّ فِي قَصَاةٍ حَاجَةِ الصَّرِيرِ وَ الْمَرِيضِ حَتَّى تُقْضَى وَ خُصُوصاً الْقِرَابَةِ»، «اَسْتِخْبَابِ الْبِرِّ بِالْإِحْوَانِ وَ السَّغِيِّ فِي حَوَائِجِهِمْ وَ صَلَاةِ فُقَرَاءِ النَّبِيَّةِ»، «اَسْتِخْبَابِ السَّغِيِّ فِي قَصَاةٍ حَاجَةِ الْمُؤْمِنِ قُضِيَتْ أَوْ لَمْ تُقْضَ» و ...

طریقت به جز خدمت خلق نیست

سعیدی شیرازی

چنین گفت یک ره به صاحب‌دلی که عمرم به سرفرت بی حاصلی بخواهم به کنج عبادت نشست که دریابم این پنج روزی که هست چو می‌بگذرد جاه و ملک و سریر نبرد از جهان دولت الا فقیر چو بشنید دانای روشن نفس به تندی برآشفت کای تکلله بس! طریقت به جز خدمت خلق نیست به تسبیح و سجاده و دلخ نیست

۱. یکی از امرای سلسله اتابکان.

اخبار برگزیده

اعزام ۲۲۰ روحانی مبلغ به اردوهای جهادی دانشجویی

در پی امضای تفاهم‌نامه همکاری میان دبیرخانه هماهنگی گروه‌های جهادی حوزوی با سازمان بسیج دانشجویی کشور درباره اعزام مبلغ به اردوهای جهادی دانشجویی، ۲۲۰ نفر از جهادگران حوزوی سراسر کشور برای حضور در این اردوها اعلام آمادگی کردند. مبلغان جهادی پس از احصاء توانمندی‌ها و همچنین پالایش منطقه‌ای، بر اساس اعلام نیاز گروه‌های جهادی دانشجویی، به گروه‌ها معرفی شدند.

پذیرش ۱۴۸ طرح جهادگران حوزوی در فراخوان وزارت کشور

پس از نشست مشترک وزیر کشور با معاونین حوزه‌های علمیه به منظور حمایت از طرح‌ها و ایده‌های حوزه علمیه و طلاب در موضوع «پیشگیری و مقابله با آسیب‌های اجتماعی»، فراخوان حمایت از این طرح‌ها اعلام شد که از میان طرح‌های ارسالی به دبیرخانه هماهنگی گروه‌های جهادی حوزوی، ۱۴۸ طرح پس از بررسی‌های فنی مورد پذیرش قرار گرفت و برای حمایت و بهره‌برداری به وزارت کشور ارسال گردید.

رسیدگی به ۵۰۰ خانواده شیعه و سنی، توسط روحانی جهادی

حجت‌الاسلام مجتبی گرجی، از اهالی استان چهارمحال و بختیاری و امام‌محلّه تازه‌آباد ثلاث‌باباجانی کرمانشاه که از مرداد سال ۹۷ در این منطقه مستقر شده‌اند، با پیگیری‌های خود، پای بسیاری از خیرین را برای محرومیت‌زدایی از مردم شیعه و سنی به این شهرستان باز کرده‌اند. ایشان تاکنون بیش از یک میلیارد تومان، برای ارتقای وضعیت فرهنگی و آموزشی این منطقه هزینه کرده‌اند.

همراه شوید

از همان اول، بنا داشتیم که فقط گوینده باشیم؛ حتی می‌خواستیم بیاییم مدرسه‌تان و بین دو نماز هم خودمان را معرفی کنیم و هم دعوت کنیم به نوشتن در این نشریه؛ اما بنا به دلایلی گذاشتیمش برای این شماره. شما، به تنهایی یا همراه دوستانتان در مدرسه یا مؤسسه می‌توانید یک ستون، یا تمام محتوای نشریه را به عهده بگیرید و حرفهایتان را از این تریبون به گوش طلبه‌ها برسانید.

در شناسه @khatejihad_admin ای‌تامنتظر مطالب و نظرات شما هستیم.

ارتباط با ما

شناسنامه

ماهنامه خط جهاد؛ نشریه تخصصی جهادگران حوزوی سال اول ماه سوم شماره سه	khatejihad	@khatejihad_admin
صاحب امتیاز: دبیرخانه هماهنگی گروه‌های جهادی حوزه‌های علمیه کشور	www.jahadgaranhowzavi.com/mag	
مدیر مسئول: ابوالفضل علیخانی سردبیر: روح‌الله جلالوند مدیر هنری: عبدالحمید ابراهیمی نیا	۰۲۵-۳۲۹۴۲۱۱۰	khatejihad.mag@gmail.com

ویراستار: مهدی کمیلی فر